बालमोदिनी

मया कार्यं करिष्यते अत्रेव

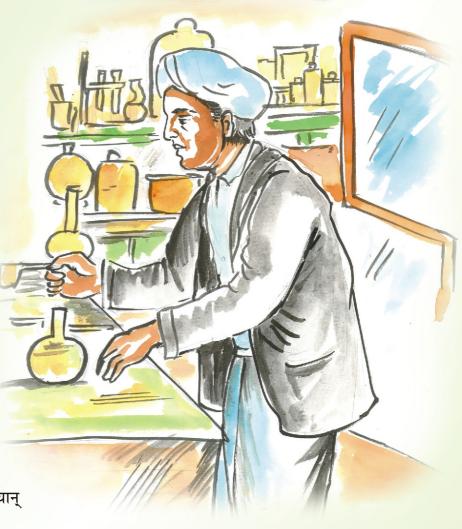
♦ (सं.) रामानुजनायकः

सः कश्चन विज्ञानी । किन्तु वृत्तिः तु कलकत्तायां गणनापरिशोधन-विभागे । उन्नतः एव उद्योगः तस्य तत्र । वेतनम् अपि उत्तमम् एव । तथापि तस्य मनः तु सदा विज्ञानविषयान् एव चिन्तयति स्म ।

कदाचित् कार्यालयात् गृहं गच्छन् सः एकं नाम-फलकम् अपश्यत् – 'विज्ञानसंशोधनसंस्थानम्' इति । सः तस्य भवनस्य अन्तः गत्वा सर्वं परिशील्य तत्रत्यम् अपृच्छत् – ''किम् अहमपि अत्र संशोधनं कर्तुम् अर्हेयम् ?'' इति ।

तत्रत्यः प्रमुखः एतं प्रस्तावं सहर्षम् अङ्गीकृत-वान् । तस्मात् दिनात् तेन विज्ञानिना तत्र संशोधन-कार्यम् आरब्धम् । उषित सार्धपञ्चवादने सः संशोधनालये उपस्थितः भवति स्म । नववादन-पर्यन्तं कार्यं कृत्वा गृहं गत्वा दशवादने कार्यालये उपस्थितः भवति स्म । सायं पञ्चवादनानन्तरं पुनरिप संशोधनालयं गत्वा रात्रौ नववादनपर्यन्तं कार्यं करोति स्म ।

विज्ञानविषये स्थिता तदीया आस्था शिक्षणवेतुः आशुतोषमुखर्जिवर्यस्य अवधानम् अपि आकर्षत् । आशुतोषवर्यः कदाचित् तम् उपसर्प्य अपृच्छत् -''कलकत्ताविश्वविद्यालये सद्यः एव संस्थापितस्य

भौतविज्ञानपीठस्य नेतृत्वं किं भवान् अङ्गीकुर्यात् ?'' इति ।

स्वपरिणत्यनुगुणतया स्थितम् एतत् पदं सः विज्ञानी सहर्षम् अङ्गीकृतवान् । अल्पे एव काले तेन तत्र विशेष-प्रगतिः साधिता । एतस्मात् तुष्टः आशुतोषमुखर्जिः कदाचित् अवदत् - ''भवान् इङ्ग्लेण्ड्देशं गत्वा अधिकपरिणतिं प्राप्य आगच्छतु'' इति ।

मोहकम् एतम् अवसरं तृणाय मन्यमानः सः विज्ञानी अवदत् – ''किं विदेशं प्रति गमनेन ? मया कार्यं करिष्यते अत्रैव । परिणतिः अपि अत्रैव आसादियष्यते । विदेशम् अगत्वा अत्रैव कार्यं कुर्वन् जगतः एव विस्मायिकां सिद्धिं दर्शियष्यामि अहम्'' इति ।

सामान्ये प्रयोगालये अल्पधनलभ्यानाम् उप-करणानाम् एव साहाय्येन सः अपूर्वं संशोधनं कुर्वन् अतिशयितां सिद्धिं प्राप्तवान् । नोबेल्पारितोषिकम् अपि प्राप्तं तेन ।

तस्य महात्मनः नाम अस्ति - सर् सि.वि.रामन् इति ।